

Повна назва: ДИПЛОМАТИЧНЕ ТА КОНСУЛЬСЬКЕ ПРАВО

Статус: вибіркова

Мета: ознайомити студентів відповідної спеціалізації із основними поняттями та ключовими проблемами дипломатичного та консульського права як складової частини міжнародного права.

Обсяг, методики і технології викладання дисципліни:

Обсяг курсу в тематичному плані охоплює історичний проміжок від XVIII ст. – із часу перетворення дипломатичних та консульських установ у постійно діючий інститут міждержавних зовнішніх відносин і до сьогодення. Методологічними підвалинами змісту курсу є цивілізаційний, культурологічний і стадіально-регіональний підходи. Принципами вивчення є принципи історизму, об'єктивності, соціального підходу й альтернативності.

Основними формами навчання є: лекції, семінари та самостійна робота, яка передбачає опанування студентами більшості проблем і питань відповідно до програми курсу, а також ґрунтовного опрацювання нормативних документів.

Основними методами та технологіями, які використовуються у навчальному процесі при вивченні предмету «Дипломатичне та консульське право» є:

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний. Даний метод знаходить широке застосування для передачі великого масиву інформації на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» виді. Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки і залишаються у рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.

2. Репродуктивний метод (репродукція – відтворення). Використовується переважно на семінарських заняттях, коли діяльність студентів організовується за кількарізним відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні роботи і різні форми самоконтролю.

Застосовується у взаємозв'язку з *інформаційно-рецептивним методом* (який передує репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь у студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).

3. Метод проблемного викладу, використовується у побудові змістовної частини курсу (теми лекцій і семінарів). Важливою складовою даного методу є розкриття пошуків різних підходів у вирішенні тієї чи іншої проблеми. При цьому викладач реалізує розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки викладача.

4. Частково-пошуковий, або евристичний, метод, який полягає в організації

активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквиумах.

5. Дослідницький метод. Є важливою складовою самостійної роботи студента, оскільки вони самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть аналіз проблем історії міжнародних відносин та інші дії пошукового характеру. У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.

Для підготовки бакалавра цей метод є важливим у тому розрізі, що навчальна робота дає початкові знання і вміння з методології наукового дослідження.

Під час семінарських занять можуть використовуватися *елементи дискусії* (суперечки, зіткнення позицій, навмисне загострення та навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі).

Дискусійні методи виступають як засіб не тільки навчання, але й виховання.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи навчання:

1) лекційні заняття, на яких викладається теоретичний матеріал, наводяться практичні приклади; заняття проводяться з використанням технічних і програмних засобів;

2) семінарські заняття, що передбачають підготовку теоретичних і практичних питань з дисципліни та їх обговорення в аудиторії;

3) консультації, які проводяться з метою допомоги студентам у виконанні їх індивідуальних завдань і роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять.

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви розділів і тем	Всього годин	За формами занять, годин		
			Аудиторні		Самостійна робота
			лекційні	практичні	
Змістовий модуль 1 Дипломатична діяльність					
1.	Дипломатичне право: поняття, структура, джерела, історія становлення та	10	2	2	6

	розвитку				
2.	Внутрішньодержавна організація дипломатичної діяльності	10	2	2	6
3.	Встановлення дипломатичних відносин	10	2	2	6
4.	Дипломатичні функції та їх забезпечення	10		2	8
5.	Дипломатичні привілеї та імунітети	12	2	2	8
6.	Розірвання дипломатичних відносин	8		2	6
Змістовий модуль 2					
Консульська діяльність					
7.	Консульське право: поняття, структура, джерела, історія становлення та розвитку	10	2	2	6
8.	Внутрішньодержавна організація консульської діяльності	10	2	2	6
9.	Встановлення консульських відносин	8		2	6
10.	Консульські функції та їх забезпечення	10	2	2	6
11.	Консульські привілеї та імунітети	12	2	2	8
12.	Припинення	10	2	2	6

	консульських відносин				
Змістовий модуль 3					
Право спеціальних місій і міжнародних організацій.					
13.	Право спеціальних місій	12	2	2	8
14.	Внутрішньодержавна організація спеціальних місій	10	2	2	6
15.	Функції спеціальних місій	10		2	8
16.	Привілеї та імунітети спеціальних місій	12	2	2	8
17.	Право міжнародних організацій	12	2	2	8
18.	Функції представництв при міжнародних організаціях	12	2	2	8
19.	Привілеї та імунітети представництв при міжнародних організаціях	12	2	2	8
20	Припинення діяльності спеціальних місій та представництв при міжнародних організаціях	10	2	2	6
Всього		210	34	40	136

Знання та навички:

Навчальна дисципліна «Дипломатичне та консульське право» забезпечує **знання:**

- загальнотеоретичних питань про дипломатію та дипломатичне право;
- про внутрішньодержавні органи дипломатичної діяльності та органи держави, які здійснюють дипломатичні функції за кордоном:

➤ про порядок встановлення дипломатичних відносин, дипломатичні функції, привілеї та імунітети, порядок їх забезпечення:

- прав спеціальних дипломатичних місій та міжнародних організацій;
- основних норм консульського права.

Вміння:

➤ в практичній роботі використовувати норми дипломатичного та консульського права;

➤ проводити пошук документальної та фактографічної інформації правового характеру; вибирати джерела та канали отримання інформації, регламент збирання інформації, забезпечувати точність, надійність та релевантність інформації;

➤ аналізувати документи міжнародно-правового характеру:

➤ проводити навчальні заняття (семінарські, лабораторні, практичні, індивідуальні, консультації у вищій школі з даного предмету;

➤ здійснювати пошук інформації з допомогою глобальних інформаційних мереж;

➤ готувати проекти документів з дипломатичного та консульського права.

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): 34 години лекцій і 40 годин семінарів (7 кредитів).

Види робіт: форми та умови проведення контрольних заходів.

Основними формами навчання є: лекції, семінари та самостійна робота, яка передбачає опанування студентами більшості проблем і питань відповідно до програми курсу.

Оцінювання: Оцінювання відбувається на семінарах і на контрольних заходах, якими є звичайне наскрізне тестування та іспит.

Форма проведення	Терміни проведення	Бали
Усні відповіді на групових заняттях	протягом 14-15 триместру	40
Підсумкове тестування	останній тиждень III тр. триместру	20
Іспит	літня сесія	40

На заліку оцінювання відбувається за наступними критеріями:

1. Оцінка «5» (відмінно) ставиться в тому разі, коли:

а) відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє

фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується у просторі та часі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає закономірності визначення та реалізації зовнішньополітичного курсу держави;

б) студент має навички користування документами, картами, схемами, довідниками; статистичний матеріал може втілити в схемах, діаграмах, графіках, вміє скласти порівняльні таблиці;

в) відповідь дає грамотною українською літературною мовою, без русизмів, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу та 2-3 помилки мовно-стилістичного характеру.

2. Оцінка «4» (добре) ставиться в тому разі, коли:

а) відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, орієнтується у просторі і часі, допускаючи при цьому 1-2 помилки, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає основні закономірності історичного розвитку держав, у деяких випадках нечітко формулюючи їх;

б) студент має навички користування документами, картами та іншими наочними посібниками, складає графіки, схеми, діаграми, таблиці, допускаючи при цьому незначні помилки;

в) відповідь дає в цілому грамотною українською літературною мовою, але допускає русизми, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні помилки (не більше 5-6).

3. Оцінка «3» (задовільно) ставиться в тому разі, коли:

а) студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у просторі і часі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу історичного розвитку держав, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

б) слабо орієнтується у хронології, допускає помилки при складанні таблиць, графіків, схем, діаграм;

в) при викладі українською мовою допускає помилки, русизми, що свідчить про недостатню його мовну культуру.

4. Оцінка «2» (незадовільно) ставиться в тому разі, коли:

а) студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу, не орієнтується у просторі і часі, не вміє визначити причинно-наслідкові зв'язки, сформулювати основні віхи розвитку міжнародних відносин провідних держав світу;

- б) не орієнтується в хронології, не може побудувати графік, схему, діаграму;
- в) відповідь безграмотна з точки зору української мови;
- г) студент відмовляється відповідати на поставлені питання.

Викладач: Вовчук Людмила Анатоліївна, кандидат історичних наук (2014 р.), старший викладач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики факультету політичних наук ЧНУ імені Петра Могили. Стаж педагогічної роботи у ВНЗ – 7 років. Кількість виданих наукових праць – понад 40, серед яких 2 навчальних посібника з грифом МОН, 1 методичний посібник.